

Program Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2013-2015

Olsztyn, maj 2013 r.

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1 Metodologia tworzenia programu	4
Rozdział 2 Analiza sytuacji wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim	6
Rozdział 3 Analiza SWOT poszczególnych obszarów	10
Obszar I : <i>Promocja wolontariatu</i>	11
Obszar II : <i>Systemowe podejście do wolontariatu</i>	12
Rozdział 4 Zidentyfikowane problemy i potrzeby w rozwoju wolontariatu.....	16
Rozdział 5 Odbiorcy programu	17
Rozdział 6 Wizja i misja programu	18
Rozdział 7 Cele główne, cele szczegółowe, działania i wskaźniki w poszczególnych obszarach	
Obszar I : <i>Promocja wolontariatu</i>	19
Obszar II: <i>Systemowe podejście do wolontariatu</i>	22
Rozdział 8 Spójność programu z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programami.....	27
Rozdział 9 Wdrażanie, monitoring programu i jego promocja:	
1) Zasady wdrażania programu	28
2) Monitoring realizacji programu	29
3) Źródła informacji na potrzeby raportowania	29
4) Promocja programu.....	30
Rozdział 10 Ewaluacja programu.....	30
Rozdział 11 Finansowanie programu.....	32
Rozdział 12 Osoby, organizacje i instytucje zaangażowane w opracowanie programu rozwoju wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim	33

Wstęp

Aktywność wolontariacka najczęściej definiowana jest jako bezpłatne, dobrowolne, świadome działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinne, koleżeńskie czy przyjacielskie¹. W Polsce status prawny wolontariusza i zasady jego współpracy z organizacjami i instytucjami reguluje ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ustawie wolontariusza określa się jako „(...) osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie” (m.in. na rzecz instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych – z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej). „Członek stowarzyszenia może również wykonywać świadczenia jako wolontariusz na rzecz organizacji, której jest członkiem.” W ten sposób wprowadzone zmiany w ustawie rozszerzają rozumienie osób wykonujących pracę wolontariacką także o członków stowarzyszeń.²

Jako zaangażowanie społeczne i aktywność obywatelska wolontariat jest zakorzeniony w historii i tradycji kraju. Także współcześnie odgrywa on ważną rolę w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego stanowiąc wskaźnik silnego kapitału społecznego. Niestety, niski poziom kapitału społecznego wyrażający się przede wszystkim w znikomym poziomie zaufania i aktywności społecznej sprawia, że aktywność wolontariacka i obywatelska Polaków wymaga stałego, systemowego wsparcia.

Ta aktywność nie była w sposób bezpośredni ujmowana, czy też określana w krajowych strategiach (z pewnym wyjątkiem³). Rozwój wolontariatu stanowi również m.in. jeden z problemów podejmowanych w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2011 - 2020. Odsetek Polaków angażujących się w wolontariat stanowi istotny wskaźnik zwiększenia aktywności i partycypacji społecznej – jednego z wyzwań Strategii.

Zasadne jest więc wypracowanie regionalnego programu, warunkującego rozwój aktywności obywatelskiej i wolontariatu, tworząc wokół nich przyjazny klimat. Temat ten został podjęty w ramach działań podczas Europejskiego Roku Wolontariatu stanowiącego dobrą okazję, aby zastanowić się, jak skutecznie wspierać postawy bezinteresownego zaangażowania społecznego i obywatelskiej aktywności.

Opracowanie wojewódzkiego programu rozwoju wolontariatu i aktywności obywatelskiej, a następnie jego realizacja - we współpracy z zainteresowanymi podmiotami, w tym m.in. organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi, samorządami, centrami wolontariatu, mediami - przyczyni się do skoordynowania działań podejmowanych w tej chwili pojedynczo przez różnorodne instytucje i organizacje, a także do wzrostu zaangażowania obywatelskiego w różnych sferach w tym w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz pomocy najbardziej

---

¹ M. Górecki, Wolontariat, (w:) D. Lalak, T. Pilch (red.), Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej. Warszawa 1999, s.335,336; J. Holka-Pokorska Idea wolontariatu a globalizacja pomocy medycznej i społecznej, (w:) K. Marzec Holka (red.) Społeczeństwo, demokracja, edukacja. Nowe wyzwania w pracy socjalnej, Bydgoszcz 2000; s.470; M. Gumkowska, Wolontariat, filantropia i 1%. Raport z badań 2005, http://www.wolontariat.org.pl/repository/Wolontariat%20w%20liczbach/cale%20badania/filantrop_internet2005.pdf, 14. 04. 2006, s. 3; M. Ochman, P. Jordan, Jak pracować z wolontariuszami, Warszawa 2000, s.15

² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2010, Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)

³ „Zapisy dotyczące wolontariatu znalazły się w Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009-2015 – gdzie jeden z celów strategicznych wskazanych w tym dokumencie dotyczył osiągnięcia optymalnego uczestnictwa obywateli w życiu publicznym.” Krajowy Plan Działania dla Europejskiego Roku Wolontariatu 2011 w Polsce, s. 6.

potrzebującym grupom i środowiskom lokalnym, wreszcie przyczyni się do zwiększenia liczby wolontariuszy, bezpłatnie podejmujących pracę na rzecz innych i podniesienia jakości tej pracy.

W dzisiejszych czasach należy położyć duży nacisk już nie tylko na budowę kapitału ludzkiego, ale w dużym stopniu na wzmocnienie kapitału społecznego. Wolontariat jest doskonałą formą nabywania umiejętności społecznych, obywatelskich oraz kształtowania postaw zaangażowania, odpowiedzialności społecznej i zgodnego oraz nakierowanego na cel współdziałania.

Rozdział 1

Metodologia tworzenia programu

Z inicjatywą opracowania wieloletniego Programu Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim wystąpiły Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa wraz z Siecią Wolontariat Warmii i Mazur oraz Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W czerwcu 2010 r. pomiędzy Województwem a Federacją FOSa została podpisana umowa o współpracy dot. realizacji projektu „FOSa ludzi, idei, działań”, w ramach którego założono wypracowanie Programu Rozwoju Wolontariatu.

Federacja Organizacji Socjalnych FOSa zrzesza ponad 60 organizacji socjalnych z terenu Warmii i Mazur – członkowskich i partnerskich. Podstawą działania tych organizacji jest zaangażowanie obywatelskie. Kluczowe jest określenie roli i miejsca organizacji pozarządowych w demokracji uczestniczącej, opierającej się na konstytucyjnej zasadzie pomocniczości. Organizacje odpowiadają na problemy i potrzeby społeczne, angażując czas, umiejętności, doświadczenie, wiedzę ludzi wrażliwych na otaczającą ich rzeczywistość. Swoją pracę w dużej mierze opierają na pracy wolontariackiej swych członków oraz wolontariuszy. Federacja współpracuje też z wieloma instytucjami – szkołami, ośrodkami i centrami pomocy społecznej, domami pomocy społecznej, ośrodkami kultury i innymi, które również korzystają ze wsparcia wolontariuszy.

Organizacje socjalne i ich partnerzy, tworzący Federację, w swej praktyce realizują zaangażowanie obywatelskie, a jednocześnie rozwijają i promują zaangażowanie wolontariackie. Do Federacji FOSa należą cztery grupy branżowe organizacji zajmujących się podobną sferą działań. Sieć Wolontariat Warmii i Mazur, z przewodniczącym jej pracom Regionalnym Centrum Wolontariatu w Elblągu, zajmuje się organizacją i upowszechnianiem wolontariatu. Członkowie Sieci Organizacji Paliatywnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego PALIUM korzystają z pracy wolontariuszy zarówno w hospicjach, jak i przy akcjach promocyjnych, np.: „Hospicjum to też życie”. Inni członkowie i partnerzy Federacji na szeroką skalę również angażują wolontariuszy. Należą do nich organizacje pracujące z osobami niepełnosprawnymi oraz członkowie Sieci na rzecz seniorów Warmii i Mazur. W Federacji FOSa zrzeszone są oba Banki Żywności - w Olsztynie i Elblągu - co roku korzystające z pracy tysięcy wolontariuszy (nie tylko podczas zbiórek żywności).

Wolontariat w Federacji FOSa ma różne oblicza. Jest to wolontariat 50 + (Regionalne Centrum Wolontariatu przeprowadziło badania w tym zakresie i rozpoczęło ten rodzaj aktywności wśród osób po 50 roku życia), pracowniczy (Bank Żywności w Olsztynie korzysta z niego w szerokim zakresie, m.in. we współpracy z UPS), międzynarodowy (Federacja FOSa prowadzi

wymianę wolontariuszy 50+ wraz z partnerem holenderskim), młodzieżowy, osób niepełnosprawnych i in.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach realizacji programów współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmuje działania związane z promocją wolontariatu w regionie. Są to przede wszystkim: organizacja co roku wojewódzkiej konferencji z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza (obchodzony 5 grudnia), uczestnictwo przedstawicieli Samorządu Województwa w uroczystościach i spotkaniach dot. wolontariatu organizowanych przez organizacje, instytucje i samorządy lokalne, współpraca w zakresie organizacji ogólnopolskiego konkursu „Barwy Wolontariatu”, współpraca z Fundacją „Świat na Tak” w rozwijaniu wolontariatu w szkołach, promocja wolontariatu na stronie: wrota.warmia.mazury.pl, a także dofinansowywanie projektów mających na celu rozwój wolontariatu w województwie, realizowanych w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań samorządu województwa przez organizacje pozarządowe.

Działania te podejmowane są we współpracy z partnerami – samorządami lokalnymi, instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi. Są to m.in.: Kuratorium Oświaty w Olsztynie, Olsztyńskie Centrum Wolontariatu „Spinacz” prowadzone przez Związek Stowarzyszeń „Razem w Olsztynie”, Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie, Sieć „Wolontariat Warmii i Mazur”, Miejski Zespół Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Olsztynie, Federacja Organizacji Socjalnych FSAa, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyńska Szkoła Wyższa i in.

Partnerzy – Federacja FOSA, Samorząd Województwa, Sieć „Wolontariat Warmii i Mazur” podjęli wspólne działania zmierzające do utworzenia zespołu roboczego ds. opracowania Wojewódzkiego Programu Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim. Wystosowano zaproszenia do współpracy do różnych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, samorządów, szkół, jednostek pomocy społecznej, kultury. Ostatecznie w pracach zespołu uczestniczyło 60 przedstawicieli wszystkich zainteresowanych tą problematyką. Środki finansowe na opracowanie programu pozyskane zostały przez Federację Organizacji Socjalnych FOSA z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich) i Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Prace nad programem rozpoczęły się w sierpniu 2010 roku, kiedy dokonano wyboru dwóch obszarów problemowych, najistotniejszych wg zespołu roboczego. Wytypowano dwie grupy robocze, które podczas pięciu warsztatów w okresie wrzesień-grudzień 2010 roku analizowały problemy i potrzeby w zakresie rozwoju wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim. Chcąc poznać potrzeby i problemy w zakresie rozwoju wolontariatu w całym regionie, w grudniu 2010 zorganizowano dwie debaty: podczas Wojewódzkiej Konferencji z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza oraz drugą w Elblągu. Niezwykle cenna okazała się także diagnoza sytuacji wolontariatu w Polsce oraz na Warmii i Mazurach, która powstała we współpracy z pracownikami naukowymi Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Pokazała ona jednak, że niewiele jest danych w tym zakresie, dotyczących zwłaszcza naszego regionu.

Program Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim powstał w oparciu o metodę ekspercko-społeczną, dzięki zaangażowaniu wielu podmiotów, instytucji i organizacji działających na polu zaangażowania obywatelskiego oraz w wyniku konsultacji społecznych. Moderatorem i odpowiedzialnym w procesie przygotowania Programu była Federacja Organizacji Socjalnych Fosa we współpracy z Samorządem Województwa.

Program ma charakter interdyscyplinarny, jego wdrażanie wymaga współpracy administracji rządowej i samorządowej: gminnej, powiatowej i wojewódzkiej oraz wielu partnerów - organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych samorządów (pomocy

społecznej, oświaty, kultury i edukacji, służby zdrowia), instytucji kościelnych. Od ich zaangażowania w dużej mierze zależą długofalowe efekty zaplanowanych działań.

Rolą Programu jest przede wszystkim zdiagnozowanie problemów, określenie potrzeb, a następnie wyznaczenie kierunków działań, jakie należałoby podjąć w ciągu kolejnych lat, aby region Warmii i Mazur stał się miejscem, gdzie zaangażowanie obywatelskie, społeczne i wolontariackie jest istotnym czynnikiem rozwoju. Program ten ma być zatem impulsem do wdrażania trwałych i systemowych rozwiązań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie, zapobiegając tym samym powielaniu i rozproszeniu działań w tym zakresie.

Rozdział 2

Analiza sytuacji wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim

Według danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Olsztynie w województwie na dzień 31 grudnia 2012 r. zarejestrowanych było 4 556 organizacji (4 238 stowarzyszeń i 318 fundacji). Włączając do powyższej liczby inne zarejestrowane formy prawne organizacji pozarządowych, tj. inne zarejestrowane organizacje społeczne, kościół katolicki oraz inne kościoły i związki wyznaniowe, to podmiotów społecznych w regionie jest prawie 5,5 tysiąca (5 487). Dla porównania: w 2011 r. w regionie było 3 969 stowarzyszeń i 260 fundacji – łącznie 4 229 podmiotów, w 2010 r. zarejestrowanych było 4 143 organizacji (3 880 stowarzyszeń i 263 fundacji), a w 2009 r. - 3 901 podmiotów, w tym: 3670 stowarzyszeń i 231 fundacji. Jak widać, liczba organizacji pozarządowych na terenie Warmii i Mazur systematycznie wzrasta.

Nie istnieją jednak podobne dane dotyczące liczby wolontariuszy. Wykorzystywane w opracowaniu liczby pochodzą z różnych źródeł i - ze względu na fragmentaryczny charakter - trudno je traktować jako dane obrazujące skalę wolontariatu na terenie Warmii i Mazur. Warto jednak wspomnieć o tym, jak wypadło Województwo Warmińsko – Mazurskie w badaniach Diagnoza Społeczna 2009 w zakresie wskaźników diagnozujących stan społeczeństwa obywatelskiego. W skali badającej wrażliwość na dobro publiczne najniższą wrażliwość w kraju odnotowano właśnie w naszym regionie (zarówno w roku 2009, jak i w roku 2005)⁴. W przekroju regionalnym nasze województwo uzyskało również najwyższy wskaźnik postawy dominacji (przekonanie o moralnej wyższości jednych ludzi i grup nad innymi ludźmi i grupami) - 59% respondentów⁵. Niska wrażliwość społeczna, występująca szczególnie wśród młodych ludzi, a przy tym rosnący wraz z wiekiem wysoki wskaźnik dominacji może stanowić wyzwanie dla kreowania i wspierania zaangażowania społecznego.

Bardziej systemowe podejście do wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim datuje się od inicjatywy Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych i Centrum Wolontariatu w Elblągu. W 2001 podjęto pierwsze kroki w kierunku powstania Sieci

---

⁴ W badaniach odnotowano wzrastające zobojętnienie na dobro wspólne wśród obywateli polskich w ogóle. Co ciekawe najmniej wrażliwi byli najmłodsi, najbardziej zaś ludzie w okolicach wieku emerytalnego, ale nie najstarsi. Zob. Diagnoza Społeczna 2009. Warunki i jakość życia Polaków. Raport., J. Czapiński, T. Panek (red.), Warszawa 2009, s. 257-259.

⁵ Rozkład wartości wskaźników dla postaw egalitarnej i dominacji wśród Polaków pokazuje, że postawa egalitarna jest powszechniejsza od postawy dominacji. Postawę egalitarną prezentowało 77 proc. respondentów, zaś postawę dominacji - 50 proc. Ta ostatnia rosła wraz z wiekiem. Zob. Tamże, s. 261.

„Wolontariat Warmii i Mazur”, zajmującej się organizowaniem i promocją wolontariatu. Ostatecznie Sieć powstała w roku 2004, zrzeszając organizacje z 15 powiatów.⁶

Dwa centra wolontariatu z województwa są aktywne w Sieci Centrów Wolontariatu w Polsce, są to Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu oraz Olsztyńskie Centrum Wolontariatu „Spinacz”, prowadzone przez Związek Stowarzyszeń „Razem w Olsztynie”.⁷

RCW w Elblągu zainaugurowało swoją działalność w 1999 r. pod nazwą Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Elblągu. W ramach akcji *Pomarańczowa Rewolucja* promuje ono wolontariat w regionie. W latach 2006 – 2007 realizowało opracowany przez Akademię Rozwoju Filantropii projekt dotyczący promocji wolontariatu w grupie osób powyżej 50-tego roku życia i wypracowania modelu rozwijania wolontariatu 50+. Liczba wolontariuszy związana z RCW w Elblągu w roku 2010 to 700 osób, natomiast w roku 2011 było zarejestrowanych 560 wolontariuszy, w tym aktywnie działało 400 – podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy; 70 to osoby przeszkolone do prac wolontarystycznych.

Olsztyński „Spinacz” istnieje od kwietnia 2009 roku. Realizowane projekty to m.in. wsparcie rozwoju wolontariatu w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Warmii i Mazur, wsparcie koordynatorów wolontariatu w szkole na terenie województwa warmińsko – mazurskiego. Z inicjatywy „Spinacza” został opracowany skrypt „Prowadzenie wolontariatu w OPS”. Z danych uzyskanych z OCW „Spinacz” wynika, że w latach 2009/2010 zgłosiło się 148 wolontariuszy, w tym: poniżej 18 lat - 47 osób, 18-21 lat - 34 osoby, 22-35 lat - 58 osób, 40-60 lat - 9 osób.

Na terenie województwa działa również 10 Klubów Ośmiu Młodzieżowego Wolontariatu Fundacji „Świat na Tak”⁸, którymi zajmuje się 26 opiekunów. Kluby te zrzeszały na koniec 2012 roku 215 wolontariuszy. Promocją działalności Klubów, a także pomocą w ich zakładaniu, zajmuje się Warmińsko – Mazurski Lider Młodzieżowego Wolontariatu.

Są też organizacje i instytucje aranżujące wolontariat międzynarodowy, m.in. Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie, Federacja Organizacji Socjalnych FOSa. Wolontariusze zaangażowani są do akcji inicjowanych przez Bank Żywności w Olsztynie - w 2012 r. w zbiórkach żywności w całym województwie uczestniczyło ok. 5 000 wolontariuszy - czy finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz lokalne wydarzenia.

Wolontariat jest silnie kojarzony z działalnością tak dużej organizacji, jak Polski Czerwony Krzyż, w ramach którego w 2010 r. pracowało w regionie ok. 4 000 wolontariuszy (okręg warmińsko-mazurski), zaś w 2012 było to już 4596 osób. Inną organizacją jest Caritas, gdzie w regionie aktywność wykazują np. Szkolne Koła Caritas Archidiecezji Warmińskiej - 42 Koła skupiają ponad 400 wolontariuszy, natomiast ponad 500 dorosłych wolontariuszy działa w 55 Zespołach Caritas (2010 r.). Ze sprawozdania z działalności Caritas Archidiecezji Warmińskiej w roku 2011 r. wynika, że wolontariat liczył 600 osób pomagających stale i około 1000 osób pomagających w różnych akcjach Caritas (wolontariat szkolny i młodzieżowy – 52 szkolne Koła Caritas, Parafialne Zespoły Caritas - 59). W 2011 r. wzrosła o 300 osób liczba młodych wolontariuszy tej organizacji.

---

⁶ A. Garbarska – Werner, Sieć Wolontariatu Warmii i Mazur. Wolontariusze Warmii i Mazur łączcie się we wspólnym wysiłku i radości pomagania! Pozarządowiec, nr 3, 2004 Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu, <http://www.wolontariat.org.pl/strona.php?p=646>

⁷ Dane ze strony internetowej Centrum Wolontariatu, <http://www.wolontariat.org.pl/strona.php?p=22>.

⁸ O Klubach Ośmiu Młodzieżowego Wolontariatu (historii, zadaniach, sposobie organizacji) więcej na stronie internetowej Fundacji Świat na Tak w zakładce Kluby Ośmiu, <http://swiatnatak.pl/kluby-osmiu.html>

Działalność ratowniczo-gaśnicza to specyficzna forma działalności realizowanej przez wolontariuszy Ochotniczych Straży Pożarnych. Obok tej podstawowej formy aktywności organizują one lub uczestniczą we wszystkich formach życia społecznego w środowiskach lokalnych. W województwie działa 554 Ochotniczych Straży Pożarnych zrzeszających aż 18200 członków, w tym 1200 kobiet i 2800 członków młodzieżowych drużyn. OSP zrzeszone są w Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP posiadających oddziały wojewódzkie.

W działania promujące wolontariat wypisuje się również aktywność Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie promocja wolontariatu jest jednym z jego zadań w ramach wsparcia rozwoju sektora pozarządowego w regionie. Ponadto w kwietniu 2009 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zostało powołane Naukowe Koło Wolontariatu, zrzeszające studentów pedagogiki podejmujących inicjatywy wolontariackie w województwie. Studenci UWM uczestniczą także w ogólnopolskim programie „Projektor – wolontariat studencki”. W ramach olsztyńskich struktur Programu działają także studenci innych uczelni z innych miast. W Olsztynie Program koordynowany jest od końca 2008 roku przez Europejskie Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju „Pionier”. Od tamtego czasu ESER „Pionier” zaangażował w ramach Programu ponad 600 studentów-wolontariuszy. W województwie warmińsko-mazurskim działa jeszcze jeden ośrodek koordynujący Program, jest nim Stowarzyszenie Elbląg-Europa. W działania wolontariackie włączają się również młodzież i kadra akademicka Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. J. Rusieckiego.

Wolontariat Europejski aktywnie popularyzuje Stowarzyszenie Elbląg-Europa w ramach Regionalnego Punktu Informacyjnego Eurodesk Elbląg. Organizacja ta m.in. w 2011 r. prowadziła spotkania z młodzieżą ponadgimnazjalną nt. *Eurolekcje z serii „Eurowolontariat – ciekawy start w dorosłe życie”*. Lokalne punkty Eurodesk działają także w Olsztynie (Europejskie Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju „Pionier”) oraz w Gołdapi (Stowarzyszenie „Partnerstwo Sztuk”). Działalność punktów Eurodesk to nie tylko prowadzenie Eurolekcji dla młodzieży, ale również informowanie o polityce młodzieżowej Unii Europejskiej, pomaganie w znajdowaniu partnerów do projektów, a przede wszystkim udzielenie informacji młodzieżowej np. odnośnie możliwości odbywania wolontariatu za granicą czy też udziału w projektach międzynarodowych.

W 2007 roku RCW w Elblągu zrealizowało badania postaw wobec wolontariatu 50+. Wyniki pokazały, że 12,5% respondentów pracowało lub pracuje jako wolontariusz lub wolontariuszka. Osoby, które posiadały doświadczenia w wolontariacie, legitymowały się wykształceniem wyższym od ogółu badanych, lepiej oceniły swoją sytuację materialną i stan zdrowia, w większym stopniu wykazały tendencję do postrzegania starości jako czasu samorealizacji i podejmowania nowych wyzwań. Najczęściej wymienianym przez wolontariuszy 50+ motywem podjęcia działalności społecznej była chęć pomocy potrzebującym (72%), poznania nowych ludzi (61%), zdobycia nowych umiejętności (38,9%) oraz własna satysfakcja (47%). Badani chcieliby angażować się jako wolontariusze w działania mieszczące się przede wszystkim w obszarze pomocy społecznej (47%) i edukacji (42%), sportu i rekreacji (27%), kultury i sztuki (25%), ochrony środowiska (22%).

Spśród 70 instytucji objętych badaniem 41% (29) współpracowało z wolontariuszami powyżej 50 roku życia. Pomimo wskazań na pewne trudności we współpracy ze starszymi wolontariuszami (nawyki z poprzednich miejsc pracy, trudności w zdobywaniu nowych umiejętności, trudności w obsłudze urządzeń biurowych, komputera i problemy zdrowotne), wszystkie pozytywnie oceniły tę współpracę. Z wypowiedzi badanych podmiotów wynikało, że starsi wolontariusze bardziej długofalowo angażują się w swoje zadania, są bardziej odpowiedzialni i systematyczni niż młodzi, którzy chętniej preferują zaangażowanie akcyjne. Autorzy raportu stwierdzili, że

niewielkie zaangażowanie osób starszych w wolontariat w dużej mierze jest spowodowane brakiem wiedzy i oferty w tym zakresie, a organizacje są bardziej otwarte na współpracę i zaangażowanie osób starszych niż wynika to z przypuszczeń i opinii samych seniorów⁹.

W roku 2008 Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego podjęło się badań wolontariatu w regionie. Z uzyskanych informacji wynikało, że na 265 instytucji biorących udział w badaniu 72,8 % korzystało z pomocy wolontariuszy, szacując łącznie liczbę współpracujących wolontariuszy na 7595 osób. Najliczniejszą grupę stanowili tu ludzie młodzi: do 18 roku życia – 58,8% i od 18 do 25 roku życia – 15,2%. Odsetek wolontariuszy powyżej 25 roku życia wyniósł 19,3 %. Najmniej liczna była grupa osób powyżej 50 roku życia – 6,7%.

W 39 instytucjach współpracujących z wolontariuszami powstał klub bądź centrum wolontariatu, natomiast 137 podmiotów nie widziało potrzeby utworzenia takiego miejsca. Jednak aż 103 badane instytucje wyraziły chęć wzięcia udziału w szkoleniu nt. tworzenia klubów/centrów wolontariatu. Warto przy tym podać, jako przykład Starostwo Powiatu Ostródzkiego, które utworzyło Centrum Użyteczności Publicznej, miejsce w którym znajduje siedzibę ok. 50 organizacji pozarządowych.

Wśród najczęstszych trudności wynikających ze współpracy z wolontariuszami badani wskazali: dużą rotację wolontariuszy (72), trudności z ich rekrutacją (62), a także niejasne przepisy prawne określające współpracę instytucji z wolontariuszami (32)¹⁰.

W roku 2009 Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego w ramach monitoringu „Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko- Mazurskiego do roku 2020” zebrało dane o liczbie wolontariuszy współpracujących w latach 2007 – 2009 z instytucjami pomocy społecznej na terenie Warmii i Mazur. W roku 2007 liczba wolontariuszy wyniosła 2174 osób, w tym 1569 osób do 18 roku życia, zaś w roku 2008 – 2026 osób, w tym 1357 do 18 r. ż.¹¹. W 2009 liczba wolontariuszy była porównywalna i liczyła 2280 osób, w tym 1750 do 18 r. ż. Wg V Raportu z monitoringu wdrażania „Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2015 roku” za rok 2008 roku liczba wolontariuszy działających w środowisku lokalnym gmin i powiatów w obszarze polityki społecznej na Warmii i Mazurach, zmniejszyła się odpowiednio o 35% w gminach i o 60% w powiatach w porównaniu z latami poprzednimi.

Podsumowanie

Jak wynika z powyższych danych, obraz wolontariatu w województwie warmińsko – mazurskim jest niepełny, fragmentaryczny i wskazuje na potrzebę realizacji badań na szerszą skalę w sposób gruntowny i wieloaspektowy. W metodologii badań wolontariatu warto byłoby uwzględnić również strategie jakościowe, które dają szansę na uzyskanie pogłębionego obrazu tego zjawiska. Równolegle istnieje potrzeba wdrażania systemowych rozwiązań i podejmowania działań, na poziomie Warmii i Mazur dostosowanych do jego specyfiki. Biorąc pod uwagę filozofię myślenia o wolontariacie, warto byłoby zastanowić się na ile (i w jaki sposób) ujmować myślenie o rozwoju działalności wolontariackiej w kontekście rozwoju kapitału społecznego, a na ile koncentrować się na „promowaniu mody” na wolontariat. Parafrazując credo twórców

---

⁹ Zob. Raport z badania postaw wobec wolontariatu 50+, Warszawa 2007.

¹⁰ Dane uzyskane z Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

¹¹ Dane uzyskane z Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

„Pomarańczowej Rewolucji”¹²: Jeśli chcesz promować wolontariat, to nie przydzielaj robót i nie rozdawaj zadań, lecz naucz ludzi tęsknoty za wspólnotą, współpracą i wzajemnym zaufaniem. W związku z tym wartościowym wydaje się otwarcie i prowadzenie dyskusji/debat publicznych nad znaczeniem i wartością wolontariatu i związanego z nim pomagania. Natomiast w odniesieniu do indywidualnego zaangażowania w wolontariat ważnym aspektem staje się uwrażliwienie na wewnętrzne motywacje i konsekwencje tego „pomagania”.

Z perspektywy podejmowania określonych działań pierwszym postulatem jest przygotowanie całościowej diagnozy (z uwzględnieniem strategii jakościowej w badaniach) wolontariatu na terenie Warmii i Mazur. Kolejną kwestią jest wzmacnianie i wspieranie organizatorów wolontariatu, jak również włączanie wolontariatu w strategię i programy rozwoju na poziomie lokalnym, w tym także tworzenia skutecznych mechanizmów stałego finansowania wolontariatu w województwie.

Ważnym zagadnieniem wydaje się również zwrócenie uwagi na dbałość w kreowaniu wizerunku wolontariatu, jako jednego z istotnych komponentów rozwoju kapitału społecznego środowisk lokalnych. Jednym z istotnych wyznaczników rozwoju kapitału społecznego jest wzrost zaangażowania w pracę organizacji pozarządowych i ich rozwój, gdzie także mamy do czynienia z działalnością wolontariacką. W związku z czym kluczową kwestią staje się wzmacnianie i wsparcie (np. materialne, merytoryczne, instytucjonalne itp.) działalności organizacji pozarządowych.

Biorąc pod uwagę dotychczas rozpoznane motywacje wolontariuszy i pewne już doświadczenia wynikające z obserwacji aktywności „Pomarańczowej Rewolucji” na portalu społecznościowym, nasuwa się potrzeba wsparcia w kreowaniu społeczności/wspólnot osób społecznie zaangażowanych. W wymiarze wirtualnym: utworzenie strony internetowej wolontariatu Warmii i Mazur, tworzenie profili na portalach społecznościowych o charakterze lokalnym. W wymiarze bezpośrednich kontaktów: organizowanie spotkań, wyjazdów, umożliwianie wymiany doświadczeń.

Rozdział 3

Analiza SWOT poszczególnych obszarów

Pierwszym etapem prac nad Wojewódzkim Programem Rozwoju Wolontariatu było wskazanie obszarów problemowych. W toku dyskusji wytypowano dwa obszary:

Obszar I: *Promocja wolontariatu*

Obszar II: *Systemowe podejście do wolontariatu*

Podczas warsztatów, poświęconych każdemu z obszarów, członkowie grup roboczych dokonali analizy SWOT każdego z nich. Wyniki prac przedstawiono poniżej.

---

¹² Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu

Analiza SWOT

Obszar I: *Promocja wolontariatu*

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja konkursów, jak „Barwy wolontariatu”, Samorządowy Konkurs Nastolatków „Ośmiu wspaniałych, przydzielanie tytułów i nagród. 2. Współpraca z mediami. 3. Tradycyjne akcje wolontariackie, organizowane m.in. przez Banki Żywności, Caritas i in. 4. Pozytywne nastawienie mediów do akcji wolontariackich, jak Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy i in. 5. Zaangażowanie Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w rozwój wolontariatu. 6. Aktywność lokalnych organizacji pozarządowych, organizujących lokalne akcje, angażujące społecznie mieszkańców. 7. Funkcjonowanie aktywnych organizacji, które angażują społecznie mieszkańców i/lub wspierają i popularyzują ideę wolontariatu. 8. Funkcjonowanie Warmińsko-Mazurskiego Lidera Młodzieżowego Wolontariatu - Koordynatora Klubów Ośmiu, promującego i pomagającego w zakładaniu Klubów Wolontariusza w szkołach zgodnie z programem Fundacji „Świat na TAK”. 9. Funkcjonowanie podmiotów otwartych na pracę z wolontariuszami, głównie organizacji pozarządowych. 10. Funkcjonowanie lokalnych animatorów, angażujących społeczność lokalną do działań wolontariackich. 11. Funkcjonowanie grupy pasjonatów działalności społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczne środki finansowe na promocję wolontariatu. 2. Niedostateczne umiejętności związane z promocją. 3. Brak profesjonalistów zaangażowanych w promocję wolontariatu oraz mała liczba liderów działań wolontariackich. 4. Niski poziom wiedzy nt. bezpłatnej infolinii dot. wolontariatu. 5. Mała liczba opiekunów/koordynatorów pracy wolontariuszy w instytucjach i organizacjach. 6. Niepopularność pracy społecznej. 7. Niedostateczna edukacja na temat wolontariatu w szkołach – brak programu wychowawczego. 8. Nieadekwatne do możliwości postrzeganie pracy wolontariackiej – niepopularny wizerunek społeczny wolontariuszy, zwłaszcza wśród młodzieży. 9. Niskie zainteresowanie instytucji współpracą z wolontariuszami. 10. Mała liczba stałych wolontariuszy, przewaga wolontariuszy akcyjnych – wolontariat kojarzy się głównie z akcjami. 11. Niedostateczna współpraca ze strony mediów w promocji wolontariatu, zwłaszcza systematycznego, lokalnego, branżowego. 12. Niski dostęp do informacji osób zainteresowanych wolontariatem. 13. Stereotypowe postrzeganie wolontariatu 14. Niski poziom wiedzy i świadomości

12. Duża liczba młodzieży biorąca udział w akcjach wolontariackich.	społecznej nt. wolontariatu, począwszy od definicji wolontariusza.
13. Funkcjonowanie szeregu stron www, które wykorzystać można do promocji wolontariatu.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istnieją zagraniczne wzorce aktywności wolontariackiej, obywatelskiej. 2. Rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu Propagującym Aktywność Obywatelską. 3. Istnieją materiały metodyczne dot. tworzenia Centrów Wolontariatu, Klubów Ośmiu i in. 4. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. 5. Zewnętrzne środki finansowe, w tym z funduszy unijnych. 6. Ogólnopolskie akcje wolontariackie. 7. Promocja przez ogólnopolskie media. 8. Zainteresowanie mediów. 9. Większe zainteresowanie samorządów wspieraniem wolontariatu i współpracą z organizacjami pozarządowymi. 10. Ożywienie gospodarcze. 11. Zaangażowanie osób starszych w działania społeczne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mała ilość środków finansowych na promocję wolontariatu. 2. Nieprzychylnie ustawodawstwo. 3. Roszczeniowe podejście ugruntowane w społeczeństwie. 4. Nieufność społeczna, niski poziom kapitału społecznego. 5. Trudna sytuacja ekonomiczna mieszkańców województwa.

Analiza SWOT

Obszar II: Systemowe podejście do wolontariatu

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istnieją podmioty, które pracują na rzecz rozwoju wolontariatu (w tym realizują projekty). 2. Istnieją podmioty, które korzystają 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczający, zwłaszcza w wymiarze lokalnym, system motywowania oraz promowania wolontariuszy i organizatorów wolontariatu (podmiotów i osób).

<p>z pracy wolontariuszy.</p> <p>3. Istnieją podmioty, które organizują wolontariat.</p> <p>4. Funkcjonuje jedno Regionalne Centrum Wolontariatu - w Elblągu, które należy do ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu.</p> <p>5. Funkcjonują dwa Centra Wolontariatu, które należą do ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu.</p> <p>6. Istnieje Sieć „Wolontariat Warmii i Mazur”.</p> <p>7. Działają organizatorzy wolontariatu międzynarodowego, jak: Stowarzyszenie Borussia, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Fundacja Rodowo, Stowarzyszenie Elbląg Europa.</p> <p>8. Istnieje Warmińsko-Mazurski Lider Młodzieżowego Wolontariatu – Koordynator Klubów Ośmiu</p> <p>9. Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w zakresie obowiązków ma również rozwój wolontariatu.</p> <p>10. Dysponujemy w regionie zasobami ludzkimi (trenerzy w zakresie szkoleń koordynatorów pracy z wolontariuszami, wolontariuszy, wolontariatu międzynarodowego i in.).</p> <p>11. Jako jedni z pierwszych w Polsce posiadamy doświadczenia w rozwoju Wolontariatu 50 + (Regionalne Centrum Wolontariatu wraz Akademią Rozwoju Filantropii przeprowadziło badania oraz projekt testujący w tym zakresie).</p> <p>12. Istnieje bezpłatna infolinia nt. wolontariatu 800 300 594, prowadzona przez RCW.</p> <p>13. Istnieje wielu wolontariuszy, którzy wrócili z wolontariatu międzynarodowego</p>	<p>2. W ogólnopolskiej Sieci funkcjonują tylko dwa Centra Wolontariatu.</p> <p>3. Niski stopień zaangażowania w rozwój wolontariatu wolontariuszy z doświadczeniem np. w wolontariacie międzynarodowym.</p> <p>4. Niedostateczne umiejętności pracy z wolontariuszami (zwłaszcza ich utrzymania).</p> <p>5. Stereotypowe podejście do roli wolontariusza w zespole organizacji/institucji.</p> <p>6. Bariery wynikające z rozległego obszaru województwa (komunikacyjne, środowiskowe, kulturowe, brak spójności i in.)</p> <p>7. Niska skuteczność funkcjonowania Sieci Wolontariat Warmii i Mazur, ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dużą rotację pracowników - niewystarczające wsparcie finansowe - niski stopień stosowania się do standardów Sieci - braki kadrowe. <p>8. Niski poziom profesjonalizacji kadr.</p> <p>9. Niewystarczające wsparcie finansowe, ograniczone do wąskich obszarów/odbiorców (np. osoby bezrobotne).</p> <p>10. Brak stabilnego finansowania.</p> <p>11. Niska umiejętność organizowania wolontariatu.</p> <p>12. Niski poziom wiedzy i umiejętności korzystających z pracy wolontariuszy w zakresie współpracy z nimi.</p> <p>13. Mała liczba własnych opracowań (publikacji, filmów).</p> <p>14. Nie prowadzi się systemowych, całościowych badań nt. wolontariatu w województwie (istnieją tylko wycinkowe i rozproszone).</p>
---	--

<p>i są potencjałem/zasobem do wykorzystania.</p> <p>14. Istnieją regionalne konkursy (Barwy Wolontariatu, Konkursy Samorządowe Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, konkursy powiatowe i gminne „Aktywny mieszkaniec”, „Aktywny senior”).</p> <p>15. Powstały materiały medialne poświęcone wolontariatowi (50 i więcej – same plusy, filmy i in.).</p> <p>16. Organizowane są wojewódzkie i lokalne konferencje/obchody z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza.</p> <p>17. Współpraca ze strony mediów.</p> <p>18. Ogólnopolskie projekty/programy o charakterze trwałym, realizowane na terenie województwa, jak: Projektor – Wolontariat Studencki, Eurodesk i in.</p> <p>19. Prowadzone są regionalne działania/kampanie rozwijające wolontariat – np. „Pomarańczowa Rewolucja”.</p> <p>20. Prowadzone są badania nt. wolontariatu.</p> <p>21. Aktywni wolontariusze (w tym np. duża aktywność w harcerstwie).</p> <p>22. Istnieją „wzorce osobowe” – osoby dające przykład (w tym nagrodzeni w konkursach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich, np. Barwy Wolontariatu, Ośmiu Wspaniałych).</p> <p>23. Dużo różnorodnych ofert pracy wolontariackiej.</p> <p>24. Współpraca ze strukturami ogólnopolskimi w zakresie rozwoju wolontariatu (Sieć CW, Parafiada i inne).</p> <p>25. Posiadamy doświadczenia w wolontariacie unikalnym, specyficznym dla województwa (dziedzictwo kulturowe) – np. doświadczenia Stowarzyszenia Tratwa, Stowarzyszenia Borussia.</p> <p>26. Organizatorzy wolontariatu korzystają</p>	<p>15. Niski poziom współpracy ze strony firm prywatnych (w zakresie np. wolontariatu pracowniczego, wsparcia finansowego i in.), głównie ze względu na charakter korporacyjny (brak decyzyjności na poziomie regionu).</p> <p>16. Nie wykorzystuje się potencjału instytucji zainteresowanych rozwojem wolontariatu (jak Kuratorium Oświaty, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doształcania Nauczycieli, Uniwersytetów Trzeciego Wieku i in.).</p> <p>17. Niski poziom rzecznictwa interesów w zakresie rozwoju wolontariatu.</p> <p>18. Niski poziom współpracy pomiędzy organizacjami wolontariackimi.</p> <p>19. Bardzo słaba promocja wolontariatu.</p> <p>20. Niski stopień umiejętności związanych z prowadzeniem działań promocyjnych.</p> <p>21. Media w niedostatecznym stopniu kreują pozytywny/ atrakcyjny wizerunek wolontariatu/ wolontariuszy.</p> <p>22. Niska świadomość społeczna w zakresie wolontariatu, w tym dot. kosztów organizowania i funkcjonowania wolontariatu.</p> <p>23. Słabość instytucjonalna organizatorów wolontariatu.</p> <p>24. Niski stopień rozwoju wolontariatu branżowego (np. przyrodniczego, pracowniczego i in.).</p> <p>25. Niski poziom współpracy w zakresie rozwoju wolontariatu (pomiędzy sektorami), zwłaszcza w wymiarze lokalnym.</p> <p>26. Niedostateczny przepływ informacji dot. wolontariatu, wolontariatu branżowego, dobrych praktyk.</p> <p>27. Wolontariat znajduje się na niskich miejscach list priorytetów organizacji/ instytucji, jest na poziomie deklaracyjnym, bez realnego zaangażowania.</p>
--	--

<p>z lokalnych i zewnętrznych źródeł finansowania.</p> <p>27. Funkcjonuje Centrum Wolontariatu w Olsztynie, co przekłada się na większy wpływ na decydentów w zakresie finansowania i wspierania rozwoju wolontariatu.</p> <p>28. Dużo instytucji zainteresowanych jest rozwojem wolontariatu (Kuratorium Oświaty, WMODN i in.).</p> <p>29. Funkcjonują Centra Organizacji Pozarządowych, Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, Regionalne Ośrodki EFS, wspierające m.in. aktywność obywatelską, wolontariacką.</p> <p>30. Dobre praktyki w zakresie wolontariatu pracowniczego.</p>	<p>28. Niski poziom społecznej odpowiedzialności biznesu (niedostateczne myślenie tymi kategoriami w biznesie).</p> <p>29. Słaby przepływ informacji pomiędzy podmiotami zatrudniającymi wolontariuszy.</p> <p>30. Niedostateczna promocja Wolontariatu na Uniwersytetach Trzeciego Wieku</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu ERW. 2. Środki finansowe na realizację działań w ramach obchodów ERW. 3. Młodzież jako priorytet w budżecie Unii Europejskiej na 2011 rok. 4. Rozpoznawalne logo wolontariatu. 5. Znowelizowana ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. 6. Silne lobby promujące wolontariat w wymiarze ogólnopolskim 7. Pozytywne rozwiązania prawne (np. Rady Młodzieży) w zakresie współpracy samorządu z organizacjami, w tym na rzecz wolontariatu. 8. Samorządy zainteresowane są rozwojem wolontariatu. 9. Obchody Międzynarodowego Dnia Wolontariusza w wymiarze kraju – polska prezydencja w Radzie UE w 2011 roku. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praktyki studenckie w ramach wolontariatu, czyli postrzeganie wolontariatu jako konieczności (praktyki są wymagane), a nie dobrowolne zaangażowanie – wypaczenie idei. 2. Niesprzyjające ustawodawstwo. 3. Ograniczona dostępność środków finansowych/funduszy na rozwój wolontariatu. 4. Mała ilość środków finansowych na rozwój wolontariatu (organizatorów wolontariatu) na poziomie ogólnopolskim. 5. Niewystarczające bądź nikłe zainteresowanie mediów tematyką wolontariatu. 6. Przypadki nieetycznego zachowania wolontariuszy i korzystających z wolontariatu, wpływające na negatywny odbiór społeczny wolontariatu. 7. Niska świadomość mieszkańców regionu nt. korzyści płynących z wolontariatu. 8. Niska motywacja mieszkańców regionu

<p>10. Zainteresowanie wolontariatem w Polsce ze strony cudzoziemców.</p> <p>11. Funkcjonowanie portalu wolontariat.org.pl.</p> <p>12. Możliwość wykorzystania dobrych praktyk i kontaktów ogólnopolskich w działaniach wolontariackich w województwie.</p> <p>13. Dostęp do publikacji i materiałów promocyjnych poświęconych wolontariatowi.</p> <p>14. Promocja wolontariatu branżowego, w tym sportowego (Senior Games, Euro 2012 i inne).</p> <p>15. Środki finansowe na wsparcie edukacji kadry organizatorów wolontariuszy, koordynatorów wolontariatu, wolontariuszy.</p> <p>16. Podniesienie świadomości rodziny w zakresie wartości wolontariatu</p>	<p>do podejmowania działalności wolontariackiej.</p> <p>9. Trudna sytuacja gospodarcza i niski poziom życia mieszkańców.</p> <p>10. Emigracja mieszkańców, zwłaszcza aktywnej młodzieży.</p> <p>11. Bariery komunikacji pomiędzy pokoleniem młodych i seniorów</p>
--	--

Rozdział 4

Zidentyfikowane problemy i potrzeby w rozwoju wolontariatu

Główne problemy w zakresie rozwoju wolontariatu, jakie zidentyfikowano (w tym w oparciu o analizę SWOT), są następujące:

1. Niska świadomość i wiedza społeczeństwa nt. wolontariatu, aktywności obywatelskiej.
2. Słaba informacja nt. możliwości pracy wolontariackiej.
3. Brak „mody” na wolontariat.
4. Niski stopień umiejętności związanych z prowadzeniem działań promocyjnych.
5. Akcyjność i doraźność wolontariatu. W aktywności wolontariackiej przeważają postawy akcyjne, brak jest systematyczności w pracy wolontariuszy.
6. Zawężenie powszechnego postrzegania pojęcia wolontariatu do udziału w jednorazowych akcjach, przede wszystkim udziału w zbiórkach pieniędzy; niski stopień kojarzenia tego pojęcia z szeroką aktywnością społeczną.
7. Niedostatecznie silna marka wolontariatu.

8. Nieprzychylny stosunek do wolontariatu wśród wielu instytucji, organizacji. Nieumiejętność angażowania wolontariuszy.
9. Niskie zaangażowanie wolontariackie, wynikające z:
- a) małej liczby wolontariuszy w regionie;
  - b) niskiej świadomości mieszkańców regionu nt. aktywności obywatelskiej, wolontariatu;
  - c) niedostatecznej jakości pracy i etyki pracy wolontariuszy
  - d) brak dostatecznego zainteresowania organizacji wolontariackich pozyskaniem wolontariuszy spośród seniorów.
10. Brak stabilności finansowej organizatorów wolontariatu.
11. Bariery w komunikacji, będące następstwem:
- a) słabego przepływu informacji;
  - b) niedostatecznej promocji dobrych praktyk;
  - c) niskiego poziomu koordynacji działań;
  - d) braku spójnych kanałów informacji/komunikacji.
12. Słaba kondycja organizatorów i korzystających z wolontariatu.
- a) Trudności związane z kadrą pracującą z wolontariuszami:
    - niski poziom umiejętności i wiedzy;
    - mała liczba kadry pracującej z wolontariuszami;
    - odpływ (rotacyjność) tej kadry;
    - niska motywacja i brak wsparcia.
  - b) Niedostateczne zasoby materialne (lokalowe, sprzętowe i in.).
13. Trudności związane ze współpracą.
- Niski poziom współpracy na różnych poziomach:
- organizatorzy – organizatorzy;
  - organizatorzy – korzystający;
  - organizatorzy – wspierający i inne podmioty życia społecznego;
  - niska priorytetowość wolontariatu w instytucjach/organizacjach.

Rozdział 5

Odbiorcy Programu

Odbiorcy Programu Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim to sześć grup:

1. *Potencjalni wolontariusze*

To mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego, którzy mogą podjąć działalność wolontariacką. To również osoby spoza województwa warmińsko-mazurskiego, które mogą

podjąć wolontariat na rzecz społeczności lokalnych naszego regionu, w tym potencjalni wolontariusze zagraniczni.

2. Wolontariusze

To osoby, które pracują jako wolontariusze w województwie warmińsko-mazurskim.

3. Organizatorzy wolontariatu

To podmioty, które organizują pracę wolontariuszy – pozyskują wolontariuszy oraz miejsca pracy wolontariackiej, szkolą wolontariuszy oraz koordynatorów pracy wolontariuszy, monitorują ich pracę, promują wolontariat. To centra wolontariatu, kluby wolontariatu, punkty wolontariatu, ale też organizacje pozarządowe, instytucje – jak szkoły, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki kultury, Uniwersytety Trzeciego Wieku, organizujące wolontariat na potrzeby własne środowiska.

4. Korzystający z pracy wolontariuszy

To instytucje, organizacje pozarządowe czy osoby fizyczne, korzystające z pracy wolontariuszy (np. w świetlicy, przy robieniu zakupów itp.), za pośrednictwem organizatorów wolontariatu.

5. Wspierający rozwój wolontariatu i jego działalność

To wszystkie te podmioty, które wspierają bądź mogą wspierać działalność wolontariacką. Należą do nich m.in. samorządy, instytucje finansujące (np. fundacje), media, firmy (w zakresie np. dofinansowania działań lub wolontariatu pracowniczego), eksperckie organizacje pozarządowe (np. wspierające w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych) i inne.

6. Organizacje pozarządowe

Są gwarantem i uosobieniem rozwoju aktywności obywatelskiej, opierają się na pracy społecznej, angażują do swojej pracy wolontariuszy. Zgodnie z nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, członkowie organizacji mogą wykonywać świadczenia wolontariackie, angażując się w ich działania.

Rozdział 6

Wizja i misja programu

MYŚL PRZEWODNIA PROGRAMU

Rozwój zaangażowania społecznego, w tym profesjonalizm organizacji pozarządowych, warunkiem koniecznym rozwoju społeczeństwa obywatelskiego prowadzącego do zrównoważonego rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

WIZJA PROGRAMU

Wolontariat w województwie warmińsko-mazurskim cieszy się dobrą marką. Wynika to z wysokiej świadomości decydentów oraz mieszkańców w zakresie budowy społeczeństwa obywatelskiego. Świadomość ta kształtowana jest od wczesnego dzieciństwa.

Większość mieszkańców regionu angażuje się w działalność obywatelską. Działalność wolontariacka, obywatelska cieszy się zaufaniem społecznym i oznacza wysoki status społeczny. Jest sposobem zarówno na realizację potrzeby niesienia pomocy potrzebującym, jak również na rozwój osobisty. Wolontariat w regionie rozwija się dynamicznie, wyróżnikiem w skali kraju jest jego różnorodność oraz bogactwo wolontariatu branżowego.

Organizatorzy wolontariatu to profesjonalne, zasobne, ze stabilnymi źródłami finansowania organizacje i instytucje łączące, poprzez systemowe partnerstwo, podmioty w wymiarze lokalnym i współpracujące w wymiarze regionalnym i ponadregionalnym. W instytucjach użyteczności publicznej funkcjonują osoby odpowiedzialne za wolontariat.

Każda organizacja pozarządowa i jednostka publiczna świadcząca usługi społeczne korzysta z pracy wolontariuszy.

MISJA PROGRAMU

Rozwój zaangażowania obywatelskiego w województwie warmińsko-mazurskim oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku wolontariatu w świadomości społecznej.

Rozdział 7

Cele główne, cele szczegółowe, działania i wskaźniki w poszczególnych obszarach

Obszar I: Promocja wolontariatu

Cel główny: Popularyzacja wolontariatu w społeczeństwie województwa warmińsko-mazurskiego.

Wolontariat jest naturalnym elementem aktywności mieszkańców regionu na stałe wpisanym w funkcjonowanie różnych środowisk i grup społecznych: młodzieży, seniorów, pracowników firm itp. Większość mieszkańców regionu wie, czym jest wolontariat. Istnieje „moda na wolontariat”. Wolontariat jest ogólnie szanowanym i cenionym rodzajem aktywności.

Cel szczegółowy 1. *Zwiększenie świadomości społeczeństwa regionu nt. znaczenia wolontariatu w pomocy drugiemu człowiekowi, w rozwoju osobistym, a także wzmocnieniu społeczeństwa obywatelskiego i rozwoju społeczności lokalnej.*

Działanie 1.1. Organizacja spotkań, konferencji, debat regionalnych i lokalnych poświęconych wolontariatowi - w różnych środowiskach i zakresach tematycznych. Włączanie tematu wolontariatu do zagadnień poruszanych podczas różnego rodzaju spotkań.

Działanie 1.2. Organizacja konkursów promujących sylwetki wolontariuszy, wolontariat oraz instytucje, organizacje, media i inne podmioty zaangażowane w wolontariat lub jego wsparcie.

Działanie 1.3. Organizacja wspólnych regionalnych akcji wolontariackich przez centra i kluby wolontariatu, organizacje pozarządowe, instytucje itp. zaangażowane w wolontariat.

Działanie 1.4. Organizacja kampanii społecznych promujących wolontariat.

Działanie 1.5. Opracowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych, np. wlepek, smyczy, koszulek, ulotek.

Działanie 1.6. Prezentacja sylwetek wolontariuszy, organizacji, instytucji, podmiotów gospodarczych i ich działalności związanej z różnego rodzaju wolontariatem - w mediach lokalnych, regionalnych (artykuły, wywiady, audycje itd.), a także w mediach obywatelskich.

Działanie 1.7. Stworzenie strony internetowej, wykorzystanie portalu społecznościowego i innych funkcji internetu do promocji wolontariatu.

Działanie 1.8. Angażowanie osób znanych publicznie (jak artyści, sportowcy, przedstawiciele instytucji kulturalnych i uczelni, samorządowcy, sportowcy) do działań wolontariackich.

Działanie 1.9. Popularyzacja wśród podmiotów udzielających stypendia, przyjmujących na studia, do pracy itp. - wprowadzania dodatkowych punktów za wolontariat jako jedno z kryteriów wyboru.

Działanie 1.10. Promowanie wspierania działań obywatelskich i wolontariackich ze strony biznesu.

Działanie 1.11. Organizacja wspólnych międzypokoleniowych akcji wolontariackich.

Cel szczegółowy 2. *Wzrost wiedzy nt. zaangażowania obywatelskiego, wolontariatu, w tym form wolontariatu, sposobów znalezienia pracy wolontariackiej, miejsc organizujących wolontariat.*

Działanie 2.1. Przekazywanie wiedzy nt. wolontariatu podczas spotkań dla kadry zarządzającej instytucji, urzędników, studentów, członków organizacji pozarządowych, w środowiskach seniorskich itp. – realizacja projektów informacyjnych.

Działanie 2.2. Organizacja konkursów wiedzy o tematyce wolontariatu.

Działanie 2.3. Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi, np.: poświęcone wolontariatowi wkładki w mediach, artykuły, audycje itp.

Działanie 2.4. Zamieszczanie informacji dot. wolontariatu, sposobów jego organizacji, form itp. na regionalnej stronie internetowej poświęconej wolontariatowi, a także na innych stronach internetowych.

Działanie 2.5. Opracowywanie, wydawanie publikacji tematycznych oraz ich dystrybucja do zainteresowanych podmiotów.

Cel szczegółowy 3. *Kształtowanie świadomości i podniesienie wiedzy w zakresie postaw prospołecznych (obywatelskich, wolontariackich) na każdym szczeblu edukacji.*

Działanie 3.1. Opracowanie i realizacja programów i projektów wolontariatu w ramach programów rozwojowych i programów wychowawczych szkół oraz innych placówek oświatowych.

Działanie 3.2. Organizacja spotkań nt. wolontariatu z dziećmi i młodzieżą (przedszkole, szkoły, uczelnie itp.).

Działania 3.3. Organizacja spotkań informacyjnych z nauczycielami, wychowawcami, kadrą kierowniczą placówek oświatowych lub włączanie treści wolontariatu do spotkań rad pedagogicznych, zebrań z rodzicami itp.

Działanie 3.4. Wyróżnianie nauczycieli i wychowawców, szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych zaangażowanych w promowanie, organizowanie i wspieranie wolontariatu.

Działanie 3.5. Realizacja akcji informacyjnych, skierowanych do studentów, uczniów i wychowanków uczelni, szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych.

Działanie 3.6. Kształtowanie wizerunku wolontariatu studenckiego, jako świadomego, dobrowolnego wyboru, a nie konieczności (jako obowiązkowa praktyka studencka), poprzez spotkania z pracownikami uczelni i studentami.

Działanie 3.7. Promowanie powstawania prac magisterskich, doktoranckich, poświęconych rozwojowi i historii organizacji pozarządowych.

Działanie 3.8. Organizacja spotkań nt. wolontariatu ze słuchaczami Uniwersytetów Trzeciego Wieku w województwie

Wskaźniki:

1. Liczba konferencji lokalnych i regionalnych promujących wolontariat oraz liczba odbiorców tych wydarzeń.
2. Liczba uczestników konkursów promujących wolontariat i podmiotów organizujących konkursy
3. Liczba artykułów w mediach drukowanych, promujących wolontariat, pracę społeczną i wolontariuszy

4. Liczba wolontariuszy zaangażowanych w działalność samorządów i ich jednostek organizacyjnych
5. Liczba wolontariuszy i członków organizacji pozarządowych realizujących zadania zlecone przez samorzady oraz realizujących projekty w ramach konkursów programu „Działaj Lokalnie”
6. Liczba kół i klubów wolontariatu w szkołach i na uczelniach oraz liczba uczniów i studentów zaangażowanych w wolontariat
7. Liczba kół i klubów wolontariatu prowadzonych przez Caritas i PCK oraz liczba wolontariuszy zrzeszonych przez te podmioty
8. Liczba wolontariuszy zarejestrowanych w Centrach Wolontariatu
9. Liczba wolontariuszy biorących udział w akcjach Banków Żywności
10. Liczba podmiotów gospodarczych zaangażowanych w wolontariat w ramach „społecznej odpowiedzialności biznesu”
11. Liczba działających OSP i ilość członków w nich zrzeszonych

Obszar II: Systemowe podejście do wolontariatu

Cel główny: Systemowy rozwój infrastruktury wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim.

Wolontariat jest elementem systemu wspierania rozwoju aktywności obywatelskiej. Centra wolontariatu funkcjonują w przestrzeni miast, powiatów, gmin gromadząc informację nt. możliwości pracy wolontariackiej, a także prowadząc i aktualizując bazy kontaktowe wolontariuszy, przygotowując wolontariuszy i korzystające podmioty do ich przyjęcia. Wypracowane są procedury współpracy z instytucjami i organizacjami potrzebującymi wolontariuszy, sposoby ich zatrudniania i wprowadzania w zagadnienia, którymi mają się zajmować.

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie poziomu stabilności funkcjonowania organizatorów wolontariatu.

Organizatorzy wolontariatu bardziej niż obecnie będą mieli poczucie stabilizacji i realną możliwość funkcjonowania przez dłuższy okres. Wiązać się to będzie przede wszystkim z planowaniem działań wieloletnich oraz ich finansowaniem.

Działanie 1.1. Zebranie i upowszechnienie informacji nt. finansowania wolontariatu przez samorzady oraz inne źródła (programy, fundusze celowe, fundacje itp.).

Działanie 1.2. Opracowanie i popularyzacja modelu/mechanizmu/ów finansowania wolontariatu na poziomie gmin, powiatów i województwa – upowszechnianie „dobrych praktyk”.

Działanie 1.3. Edukacja samorządów oraz innych organizatorów życia publicznego (w dziedzinie kultury, sportu, inicjatyw społecznych) w zakresie wspierania i rozwoju wolontariatu, w tym w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, planowania działań w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi (poprzez m.in. szkolenia, seminaria, konferencje, wizyty studyjne, film instruktażowy).

Działanie 1.4. Edukacja organizatorów wolontariatu w zakresie różnych form i metod pozyskiwania funduszy na działalność (szkolenia, promocja dobrych praktyk, konferencje, publikacje, inne formy edukacji).

Działanie 1.5. Działania na rzecz uwzględnienia systemowego wsparcia wolontariatu w aktach prawnych, programach rządowych i samorządowych, krajowych i lokalnych.

Cel szczegółowy 2. *Wzmocnienie przepływu informacji i rozwój współpracy w obszarze wolontariatu.*

Działanie 2.1. Opracowanie bazy danych organizatorów i korzystających z wolontariatu w wymiarze wojewódzkim i lokalnym.

Działanie 2.2. Wzmocnienie Sieci Wolontariat Warmii i Mazur poprzez:

- 1) pozyskanie nowych członków,
- 2) prowadzenie strony internetowej wolontariatu w województwie,
- 3) wydawanie biuletynu dot. wolontariatu,
- 4) organizację cyklicznych spotkań członków Sieci,
- 5) wypracowanie nowej formuły i strategii rozwoju Sieci Wolontariat Warmii i Mazur.

Działanie 2.3. Promowanie powoływania osób wspierających rozwój wolontariatu w powiecie/gminie/regionie, umocowanych przy samorządzie lub jego jednostce organizacyjnej lub włączenie zadań związanych z rozwojem wolontariatu do zakresu obowiązków już zatrudnionych pracowników samorządowych. Realizacja tego zadania w ramach zadań zleczanych organizacjom pozarządowym. Promowanie tego typu rozwiązań.

Działanie 2.4. Promowanie i wspieranie budowy partnerstw lokalnych lub zespołów ds. wolontariatu wokół centrów wolontariatu, podmiotów wspierających i korzystających z usług centrów.

Działanie 2.5. Promowanie tworzenia programów lub projektów, planowania działań rozwoju wolontariatu w ramach współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi, w tym wypracowywania standardów centrów wolontariatu oraz zlecenia tego zadania - docelowo w ramach umów wieloletnich.

Działanie 2.6. Organizacja spotkań edukacyjno-integracyjnych koordynatorów wolontariatu w wymiarze lokalnym i regionalnym.

Cel szczegółowy 3. *Wzmocnienie organizatorów wolontariatu, zwłaszcza w obszarze zasobów ludzkich i materialnych.*

Prowadzenie centrów, klubów wolontariatu powinno opierać się na zatrudnionej kadrze, wzmocnionej wolontariatem. Ośrodki te powinny funkcjonować w sposób ciągły, dostępny dla zainteresowanych.

Działanie 3.1. Wspieranie tworzenia centrów i klubów wolontariatu, w tym Klubów Ośmiu – młodzieżowego wolontariatu.

Działanie 3.2. Promowanie tworzenia i wspieranie rozwoju ośrodków - punktów wolontariatu specjalistycznego, m.in.:

- 1) przyrodniczy,
- 2) pracowniczy, w tym wolontariat pracowniczy w samorządach,
- 3) kulturowy,
- 4) zagraniczny,
- 5) wolontariat 50+,
- 6) studencki,
- 7) sportowy,
- 8) socjalny,
- 9) osób niepełnosprawnych,
- 10) wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia,
- 11) ratowniczy.

Działanie 3.3. Szkolenia kadry koordynatorów wolontariatu, w zakresie m.in.:

- 1) jak pozyskać i zaangażować wolontariusza do aktywności w dłuższym okresie czasu działania;
- 2) motywowania, nagradzania, badania satysfakcji z podejmowanej działalności przez wolontariuszy oraz innych obszarów, które wymagają wzmocnienia/zmiany;
- 3) pozyskiwania środków finansowych na działalność centrum/klubu z różnych źródeł;
- 4) zasad i sposobu prowadzenia klubu/centrum wolontariatu;
- 5) animacji społecznej, angażowania społeczności do działań wolontariackich na rzecz rozwoju lokalnego.

Działanie 3.4. Organizacja wizyt studyjnych dla kadry organizatorów wolontariatu.

Działanie 3.5. Nawiązanie współpracy międzynarodowej w zakresie wymiany doświadczeń, rozwoju metod i form wolontariatu.

Działanie 3.6. Świadczenie doradztwa-pomocy merytorycznej przez Regionalne Centrum Wolontariatu, organizacje i instytucje upowszechniające wolontariat itp., dla kadry organizatorów wolontariatu.

Działanie 3.7. Wyszukiwanie dobrych praktyk i ich upowszechnianie poprzez szkolenia, stronę internetową, publikacje i inne (Bank Dobrych Praktyk).

Działanie 3.8. Organizacja staży wolontariackich, w tym zagranicznych.

Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie instytucji i organizacji korzystających z wolontariatu.

Działanie 4.1. Szkolenia kadry korzystających z wolontariatu, w tym organizacja wizyt studyjnych, w zakresie m.in.:

- 1) angażowania wolontariuszy w instytucji – organizacji ich pracy, wzmocnienia motywacji do stałego zaangażowania, czego można, a czego nie można wymagać od wolontariusza,
- 2) aspektów prawnych angażowania wolontariuszy w instytucjach i organizacjach.

Działanie 4.2. Świadczenie doradztwa (przez Regionalne lub inne Centrum Wolontariatu) dla kadry korzystających z wolontariatu.

Działanie 4.3. Promowanie powoływania osób odpowiedzialnych za wolontariat w instytucjach i organizacjach korzystających z wolontariatu.

Cel szczegółowy 5. *Podniesienie profesjonalizmu (jakości, etyki) pracy wolontariuszy i poziomu ich integracji.*

Działanie 5.1. Organizacja szkoleń dla wolontariuszy.

Działanie 5.2. Pozyskanie osób ze statusem społecznym, dysponujących czasem, umiejętnościami, doświadczeniem - do działań rozwijających wolontariat.

Działanie 5.3. Działania integrujące, jak organizacja zlotów, spotkań wolontariuszy, koncertów, warsztatów, wyjazdów i innych.

Działanie 5.4. Wypracowanie strategii nagradzania, motywowania i doceniania wolontariuszy.

Działanie 5.5. Wprowadzenie systemu monitoringu jakości, efektywności pracy wolontariuszy oraz podejścia do wolontariuszy ze strony korzystających.

Cel szczegółowy 6. *Rozwój i wspieranie aktywności obywatelskiej w organizacjach pozarządowych.*

Działanie 6.1. Szkolenia i spotkania promujące dobre praktyki i służące wymianie doświadczeń, a także wypracowujące nowe rozwiązania w zakresie promowania działalności wolontariackiej i rozwoju zaangażowania społecznego w organizacjach pozarządowych w ramach Forum Pełnomocników. Opracowanie i upowszechnianie jasnych sposobów rozliczania pracy wolontariuszy i pracy społecznej w ramach zadań zleczonych organizacjom pozarządowym.

Działanie 6.2. Tworzenie, funkcjonowanie i wspieranie wojewódzkiej, gminnych i powiatowych rad organizacji pozarządowych oraz innych porozumień organizacji pozarządowych o charakterze rzeczniczym, reprezentacyjnym - wzmocniających zaangażowanie społeczne.

Działanie 6.3. Promowanie oraz wspieranie tworzenia i funkcjonowania centrów organizacji pozarządowych oraz regionalnego ośrodka wspierania organizacji pozarządowych, których jednym z elementów jest tworzenie warunków dla zwiększenia zaangażowania społecznego, w tym wolontariackiego społeczności lokalnych.

Działanie 6.4. Szkolenia, doradztwo, wizyty studyjne i inne formy wsparcia dla organizacji pozarządowych w zakresie angażowania wolontariuszy, tworzenia zespołu, zarządzania zasobami ludzkimi.

Działanie 6.5. Organizacja kampanii promocyjnych i informacyjnych poświęconych rozwojowi aktywności obywatelskiej.

Działanie 6.6. Upowszechnianie różnych form i metod aktywizacji i animacji społeczności lokalnych przez organizacje pozarządowe – m.in. poprzez szkołę animatorów społecznych.

Wskaźniki:

1. Liczba samorządów wspierających rozwój wolontariatu (dobre praktyki w tym zakresie) w tym liczba samorządów przekazujących dotacje lub w inny sposób finansujących zadanie: rozwój wolontariatu oraz wysokość tych środków. Liczba samorządów zawierających w programach współpracy działania związane z rozwojem wolontariatu.
2. Liczba i zakres szkoleń organizowanych nt. wolontariatu, liczba przeszkolonych osób – organizowanych przez samorządy, organizacje pozarządowe, centra i kluby wolontariatu.
3. Liczba centrów i klubów wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim z podziałem na podmiot prowadzący, specyfikę i uwzględniających liczbę osób w nich zatrudnionych, w tym - liczba Klubów Ośmiu – młodzieżowego wolontariatu.
4. Liczba wolontariuszy zarejestrowanych w centrach i klubach wolontariatu.
5. Liczba inicjatyw podejmowanych przez centra i kluby wolontariatu.
6. Liczba członków Sieci „Wolontariat Warmii i Mazur”.
7. Aktywność Sieci „Wolontariat Warmii i Mazur” - liczba wspólnych spotkań, narad, szkoleń, wspólnych inicjatyw.
8. Liczba samorządów i ich jednostek organizacyjnych korzystających z pracy wolontariuszy. Liczba zatrudnionych wolontariuszy.
9. Aktywna strona internetowa wolontariatu Warmii i Mazur.
10. Liczba inicjatyw i projektów związanych z międzynarodową współpracą dot. wolontariatu.
11. Liczba „dobrych praktyk” umieszczonych na stronie internetowej wolontariatu Warmii i Mazur.
12. Liczba porad/wsparcia dla kadry instytucji korzystających z wolontariatu udzielanych przez Regionalne Centrum Wolontariatu i inne Centra Wolontariatu.
13. Liczba szkoleń dla wolontariuszy organizowanych m.in. przez centra i kluby wolontariatu. Liczba przeszkolonych wolontariuszy.
14. Liczba działań podejmowanych w celu integracji wolontariuszy na poziomie lokalnym i regionalnym.
15. Liczba działań promujących wolontariat i zaangażowanie społeczne prowadzonych przez Centra Organizacji Pozarządowych.
16. Liczba przeszkolonych animatorów społecznych.

Rozdział 8

Spójność programu z regionalnymi dokumentami strategicznymi i programami

Program Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2013-2015 jest spójny z następującymi wojewódzkimi dokumentami strategicznymi i programowymi:

➤ **Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020:**

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, które cechuje się przede wszystkim wysoką aktywnością społeczną, w tym podejmowaniem działalności wolontariackiej, jest jednym z celów operacyjnych „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020” (priorytet 2: Otwarte społeczeństwo). Wśród działań wyszczególnionych w strategii ukierunkowanych na realizację powyższego celu są:

- inicjowanie i wspieranie działań służących kształtowaniu postaw obywatelskich w szkołach i społecznościach,
- wspieranie promocji działań prospołecznych, wolontariackich, filantropijnych itp.

➤ **Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku,** stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XIV/253/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 21 lutego 2012 r.:

Priorytet IV Strategii to: „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego”. Wśród wyodrębnionych celów operacyjnych, szczególnie cel 4.3. „Mieszkańcy województwa coraz aktywniej uczestniczą w działaniach obywatelskich oraz w większym stopniu wykazują postawy prospołeczne”, odnosi się bezpośrednio do znaczenia, jakie posiada wolontariat w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

➤ **Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020,** stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XLIII/832/10 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 września 2010 r.

Strategia Innowacyjności to dokument, który warunkuje powstawanie innowacyjności od silnego kapitału społecznego (cel strategiczny 1: *Budowanie silnego kapitału społecznego i kultury innowacji*): „Innowacje nie powstają w próżni ani umyśle jednego człowieka, ale są efektem interakcji między ludźmi i instytucjami (...). Kapitał społeczny to podstawowy czynnik rozwoju innowacyjnego regionu. To normy i wartości warunkujące interakcje społeczne. Jego podstawowym elementem jest zaufanie i chęć współdziałania (...). Niezwykle ważne dla innowacyjnego rozwoju regionu jest również budowanie postaw kreatywnych na różnych poziomach kształcenia. Niezbędne jest pobudzanie do twórczego myślenia dzieci i młodzieży, zaczynając już od edukacji przedszkolnej. System edukacyjny powinien również rozwijać

umiejętności współpracy poprzez pracę zespołową, aby młodzi ludzie mogli się stać w przyszłości innowacyjnymi przedsiębiorcami, pracownikami firm, administracji oraz twórczymi i otwartymi na zmiany mieszkańcami". Wartości związane z pracą w zespole, organizacją własnego czasu, aktywnym i twórczym podejściem do rozwiązywania problemów z powodzeniem może rozwijać zaangażowanie w wolontariat.

- **Wojewódzki program na rzecz osób starszych na lata 2009-2013 „Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach”**, stanowiący załącznik do Uchwały Nr 1/2/09/III Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 6 stycznia 2009 r.

W obszarze III Programu: *Aktywność, zainteresowania i potrzeby duchowe osób starszych*, zapisano jako cel 4: Rozwój wolontariatu 50 + . Cel ten ma być realizowany poprzez: prowadzenie kampanii medialnych i akcji społecznych promujących wolontariat osób starszych; tworzenie i wspieranie Centrów Wolontariatu działających na rzecz m.in. wolontariatu 50+ oraz promocję idei banków czasu.

Rozdział 9

Wdrażanie, monitorowanie programu i jego promocja

1. Zasady wdrażania programu

Wdrażanie programu rozwoju wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim wymaga zaangażowania organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji oświaty, kultury, jednostek służby zdrowia, podmiotów zajmujących się aktywizacją zawodową i społeczną - wielu instytucji i osób, ponieważ proces ten ma charakter zarówno działań o charakterze instytucjonalnym, jak i inicjatyw oddolnych, których rezultaty przyczyniać się będą do realizacji poszczególnych celów głównych i szczegółowych programu. Od ich zaangażowania w dużej mierze będą zależały efekty zaplanowanych działań.

Promocja i rozwój wolontariatu jest jednym z zadań pożytku publicznego, wymienionym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Program zaplanowany jest na okres trzech lat, podczas których wybrane zadania będą wskazane do realizacji w rocznych programach współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi. Głównym realizatorem i koordynatorem programu z ramienia Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego będzie Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Poszczególne zadania będą zlecane organizacjom pozarządowym głównie po przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert. Zadania związane z promocją i rozwojem wolontariatu planowane będą także w ramach zadań własnych Biura.

Program ma charakter pilotażowy. Jest wynikiem pracy zespołu, który zidentyfikował potrzeby w zakresie rozwoju wolontariatu w regionie. Wdrażanie poszczególnych zadań będzie uzależnione od uzyskanych na ten cel środków finansowych w poszczególnych latach jego realizacji.

Ważnym więc dla rozwoju wolontariatu w regionie będzie mobilizacja interesariuszy w celu zdobywania środków finansowych na realizację przyjętych zadań z różnych źródeł, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Szczególne znaczenie będą miały zadania realizowane przez samorządy lokalne i ich partnerów, głównie społecznych, a także przez placówki oświatowe i kulturalne prowadzone przez te samorządy.

2. Monitoring realizacji programu

Za raportowanie realizacji działań w poszczególnych obszarach programu, zgodnie z zamieszczonym poniżej harmonogramem i na podstawie uzyskanych wskaźników, odpowiedzialne jest z ramienia Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

W roku 2013, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa powoła zespół ds. wdrażania i monitorowania programu rozwoju wolontariatu. Zadaniem zespołu będzie m.in. dokonywanie bieżącej analizy potrzeb związanych z jego realizacją, ewentualnym przeprowadzeniem badań uzupełniających, dotyczących pogłębienia diagnozy poszczególnych problemów a także współpraca przy opracowaniu narzędzia monitorowania programu i analiza uzyskanych danych.

Monitorowanie programu będzie odbywało się według harmonogramu określonego w poniższej tabeli na podstawie danych zebranych z powiatów i gmin oraz instytucji i organizacji zaangażowanych w rozwój wolontariatu. Raporty monitoringu programu opracowane przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przedstawione będą Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Lp.	Termin	Rodzaj raportu
1.	II połowa 2013 r.	Materiał wyjściowy (informacje za 2012 r.)
2.	I połowa 2014 r.	Raport częściowy (informacje za 2013 r. w odniesieniu do materiału wyjściowego)
3.	I połowa 2015 r.	Raport częściowy (informacje za 2014 r. w odniesieniu do 2012 i 2013 r.)
4.	I połowa 2016 r.	Raport końcowy z realizacji programu

3. Źródła informacji na potrzeby raportowania.

Źródłem informacji niezbędnych do monitorowania realizacji programu w oparciu o określone wskaźniki, będą niżej wymienione podmioty współpracujące z Samorządem

Województwa Warmińsko-Mazurskiego lub uczestniczące w realizacji zadań zawartych w Programie, w szczególności:

- Komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, m.in. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Departament Sportu, Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Wojewódzki Urząd Statystyczny w Olsztynie,
- samorządy powiatów,
- samorządy gmin,
- organizacje pozarządowe,
- Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa,
- Regionalne Centrum Wolontariatu.
- Sieć „Wolontariat Warmii i Mazur”
- Sieć Organizacji Młodzieżowych Warmii i Mazur ATOMY

4. Promocja programu

Wojewódzki Program Rozwoju Wolontariatu na lata 2013-2015 powinien być objęty stałą promocją, która będzie miała charakter komplementarny i usystematyzowany. Idea, cele i działania programu, które mają zostać zrealizowane muszą być znane samorządom powiatów, gmin oraz innym instytucjom, środowiskom i organizacjom uczestniczącym w jego realizacji. Ważna jest również promocja wśród odbiorców programu, tj. społeczności lokalnych i wolontariuszy. W promocję programu i kształtowanie pozytywnego wizerunku wolontariatu wśród społeczności lokalnych należy zaangażować media regionalne i lokalne.

Rozdział 10

Ewaluacja programu

Ewaluacja programu posłuży sprawdzeniu, czy w wyniku podejmowanych w ramach wdrażania programu działań, uzyskano spodziewane rezultaty oraz czy rezultaty przełożyły się na realizację celów ogólnych i szczegółowych programu. Ewaluację zaplanowano w taki sposób, aby była ona dokonywana na bieżąco przez cały czas, równoległe do procesu monitorowania programu. Na zakończenie wdrażania programu przeprowadzona zostanie ewaluacja końcowa.

Proces ewaluacji programu będzie realizowany trzyetapowo:

1. Ewaluacja *ex-ante* (przed rozpoczęciem)

Przeprowadzona została przed rozpoczęciem wdrażania programu, na etapie jego planowania. Posłużyła ocenie tego, na ile trafne są planowane działania z punktu widzenia potrzeb. W toku jej realizacji zbadano potencjalne trudności, a także szanse i zagrożenia.

2. Ewaluacja mid-term (w połowie realizacji)

Realizowana będzie w połowie wdrażania programu, będzie miała charakter wewnętrzny, zostanie przeprowadzona przez instytucję odpowiedzialną za wdrażanie poszczególnych obszarów programu. Ewaluacja ta pozwoli na dokonanie pierwszej oceny jakości programu, dokonanie analizy osiągniętych na tym etapie rezultatów, weryfikacji założeń, celów, wskaźników. Przeprowadzenie ewaluacji mid-term jest konieczne szczególnie dlatego, że zmiana warunków społeczno-gospodarczych może spowodować dezaktualizację założeń, które są punktem wyjścia dla programu. Ewaluacja mid-term posłuży także ocenie zarządzania, wdrażania programu, analizie pojawiających się problemów. Umożliwi ona aktywne i na bieżąco identyfikowanie trudności oraz ich rozwiązywanie.

3. Ewaluacja ex-post (po zakończeniu)

Zostanie przeprowadzona po zakończeniu wdrażania programu. Dostarczy danych do opracowania programu na kolejny okres, zbada przede wszystkim oddziaływanie programu, jego długotrwałe efekty i ich trwałość. Za przeprowadzenie ewaluacji ex-post będą odpowiedzialne wyspecjalizowane instytucje (podmioty niezaangażowane w proces tworzenia i wdrażania programu, ani nie mające powiązań z instytucjami realizującymi program).

Cele ewaluacji programu to:

- określenie efektów wdrażania programu i jakości podejmowanych działań w obszarze rozwoju i promocji wolontariatu w regionie,
- polepszenie efektywności i wydajności w obszarze wojewódzkiej polityki na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- rekomendacje dot. planowania działań w obszarze rozwoju i promocji wolontariatu,
- lepsze zaspokojenie oczekiwań odbiorców projektów zrealizowanych w ramach programu,
- poprawa jakości lokalnych programów współpracy między organizacjami pozarządowymi a samorządami,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie programu wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i jej efektami.

Jednym z istotniejszych elementów ewaluacji programu są kryteria ewaluacji. Wyróżnić należy następujące kryteria. Pierwszy z nich to trafność - związana z doбором narzędzi niezbędnych przy wdrażaniu programu, a także z celami programu. Kolejne kryterium to efektywność, która pozwala na zbadanie relacji między kosztami, zasobami ludzkimi, administracyjnymi, a osiągniętymi efektami wdrażanego programu. Koniecznym jest także uwzględnienie skuteczności jako jednego z kryterium, które bada stopień zakładanych celów, skuteczność użytych narzędzi i wpływ czynników zewnętrznych na końcowe efekty. Kolejne kryteria to: użyteczność oraz trwałość, które dotyczą zbadania relacji między potrzebami rzeczywistymi wdrażanego programu, a rezultatami oraz jej efektami. Każde kryterium może być różnie mierzone, co oznacza że może posiadać różne miary jego wartości (wskaźniki). Wskaźniki te będą adekwatne do wskaźników przyjętych do monitoringu.

Metodologia ewaluacji

Ewaluacja będzie realizowana na dwóch poziomach: jakościowym i ilościowym.

Typ ilościowy - dane ilościowe będą pochodziły ze standaryzowanych technik badawczych oraz ze źródeł danych takich jak: zestawienia, sprawozdania, wyniki monitoringu.

Typ jakościowy - dane jakościowe natomiast pochodzą z analiz opinii, wyników obserwacji, przeprowadzonych wywiadów.

Końcowym produktem ewaluacji będzie raport ewaluacyjny, w którym zostanie zaprezentowana charakterystyka przedmiotów badań, zastosowana metodologia, wnioski i podsumowanie wyników, rekomendacje i aneksy. Raport będzie przedłożony Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Rozdział 11

Finansowanie programu

Zakres realizacji działań ujętych w programie w znacznej mierze uzależniony będzie od wielkości środków finansowych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, samorządów powiatów i gmin, a także środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz promocji i rozwoju wolontariatu w regionie.

Inne potencjalne źródła finansowania programu:

1. Fundusze europejskie, głównie Europejski Fundusz Społeczny
2. Administracja publiczna, w szczególności:

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
www.mpips.gov.pl, www.pozYTEK.gov.pl

3. Organizacje i programy grantowe

Fundusz dla Organizacji Pozarządowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego www.funduszngo.pl

Fundacja Wspomagania Wsi - Warszawa www.fww.org.pl

Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych - Warszawa www.fise.org.pl

Fundacja im. Stefana Batorego - Warszawa www.batory.org.pl

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności - Warszawa www.pafw.pl

Fundacja Edukacja dla Demokracji - Warszawa www.edudemo.org.pl

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce - Warszawa www.filantropia.org.pl

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga - Warszawa www.kronenberg.org.pl

Program Młodzież w Działaniu – www.mlodziej.org.pl

Rozdział 12

Osoby, organizacje i instytucje zaangażowane w opracowanie wojewódzkiego programu rozwoju wolontariatu:

- 1. Magdalena Borek, Magdalena Byzdra** - Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Elblągu
- 2. Marek Borowski** – Bank Żywności w Olsztynie
- 3. Jolanta Dakowska** – Fundacja „Świat na Tak” z Warszawy, Warmińsko-Mazurski Lider Młodzieżowego Wolontariatu
- 4. Magdalena Engelbardt** – Centrum Wolontariatu przy Stowarzyszeniu „Partnerstwo Sztuk” w Gołdapi
- 5. Monika Falej** – Związek Stowarzyszeń „Razem w Olsztynie”
- 6. Anna Garbarska-Werner** – Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu
- 7. Joanna Glezman** - Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- 8. Bartłomiej Głuszak** – Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa
- 9. Izabela Górecka-Račławiec** - Fundacja Albatros oraz Ekologiczne Forum Organizacji Pozarządowych
- 10. Monika Hausman-Pniewska** – Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- 11. Dorota Henke** – Starostwo Powiatowe w Ostródzie
- 12. Anna Jankowska** - Miejskie Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie
- 13. Maciej Juchniewicz** - Urząd Miasta Ełk, Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana
- 14. Joanna Karpowicz** – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- 15. Andrzej Karski** – Warmińsko-Mazurski Zarząd Okręgowy Polski Czerwony Krzyż w Olsztynie
- 16. Wanda Sylwia Kicińska** – Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie
- 17. Monika Kocimska** – Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- 18. Michał Kołodziej** – Olsztyńskie Centrum Wolontariatu „Spinacz”
- 19. Jarosław Lewkiewicz** – Ośrodek Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Iławie, Centrum Wolontariatu w Iławie
- 20. Dorota Łasica** - Zarząd Sieci Wolontariat Warmii i Mazur, Stowarzyszenie Partnerstwo Sztuk z Gołdapi
- 21. Aleksandra Ławecka** – Stowarzyszenie Elbląg Europa
- 22. Krzysztof Marusiński** – Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej w Orzyszu
- 23. Adriana Matuszewska** – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- 24. Monika Michniewicz** – Urząd Miasta Olsztyn
- 25. Elżbieta Mierzyńska** – Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- 26. Krzysztof Panfil** - Ośrodek Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie oraz Stowarzyszenie Na Rzecz Tworzenia Przyjaznego Środowiska Wychowawczego Dzieci i Młodzieży Iławskiej „Przystań”
- 27. Karol Paszkowski** – Ełckie Stowarzyszenie Aktywnych „STOPA”
- 28. Maciej Pietrzak** - Urząd Miasta Elbląg

29. **Anna Podhorodecka** - Stowarzyszenie na rzecz Hospicjum Elbląskiego
30. **Izabela Prokorym** – Studenckie Centrum Wolontariatu Olsztyńskiej Szkoły Wyższej im. Józefa Rusieckiego.
31. **Jolanta Rodziewicz-Olszko** - Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Ostróda
32. **Irena Rubczewska** - Kuratorium Oświaty w Olsztynie
33. **Ewa Rumińska**– Fundacja Albatros oraz Ekologiczne Forum Organizacji Pozarządowych
34. **Adriana Sałak** - Zarząd Sieci Wolontariat Warmii i Mazur, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Morągu
35. **Beata Samońłowicz** - Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa „Borussia”
36. **Agnieszka Sójka** – Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa
37. **Magdalena Sutko** - Olsztyńskie Centrum Wolontariatu „Spinacz”
38. **Magdalena Stopkowska** – Ośrodek Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Iławie, Centrum Wolontariatu w Iławie
39. **Anna Śledzińska** – Stowarzyszenie Elbląg Europa
40. **Marta Urban-Burdalska** – Olsztyńskie Centrum Wolontariatu „Spinacz”, Związek Stowarzyszeń „Razem w Olsztynie”
41. **Joanna Zawistowska** - Caritas Diecezji Ełckiej
42. **Gabriela Zimirowska** – Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu
43. **Anna Żebrowska** – Starostwo Powiatowe w Ostródzie
44. **Bożena Chrostowska** – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
45. **Adriana Matuszewska** – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie